

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:
Y Siambr – Y Senedd

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/13378) yn:
<http://senedd.tv/cy/13378>

Dyddiad y cyfarfod:
Dydd Mercher, 7 Mehefin 2023
Amser y cyfarfod: 13.30

143

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Newid Hinsawdd

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Atebwyd cwestiynau 1–4 a 6–9. Tynnwyd cwestiwn 5 yn ôl. Atebwyd cwestiynau 2, 7 a 9 gan y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i Weinidog y Gymraeg ac Addysg

Dechreuodd yr eitem am 14.24

Gofynnwyd cwestiynau 1–5 a 7–11. Tynnwyd cwestiwn 6 yn ôl. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau Amserol

Ni dderbyniwyd unrhyw Gwestiynau Amserol

4 Datganiadau 90 Eiliad

Dechreuodd yr eitem am 15.11

Gwnaeth Vikki Howells ddatganiad am – Teyrnged i Tyrone O’Sullivan, a fu farw ar 28 Mai 2023. Fe arweiniodd y gweithwyr i brynu Glofa’r Tŵr, y pwll glo dwfn olaf yng Nghymru.

Gwnaeth David Rees ddatganiad am – Teyrnged i'r Arglwydd John Morris o Aberafan. Mae ei gyfraniad i wleidyddiaeth Cymru, bod yn aelod o 3 llywodraeth Lafur yn ystod 4 degawd, a'i gefnogaeth barhaus i ddatganoli a'r Senedd yn ffactorau mawr ym mywyd Cymru.

5 Dadl ar adroddiad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd, a Seilwaith – Strategaeth a chynllun gweithredu seilwaith gwefru cerbydau trydan Llywodraeth Cymru

Dechreuodd yr eitem am 15.14

NDM8281 [Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

Yn nodi adroddiad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith: ‘Strategaeth a chynllun gweithredu seilwaith gwefru cerbydau trydan Llywodraeth Cymru’, a [osodwyd](#) ar 28 Mawrth 2023.

[Gosodwyd](#) ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad yn y Swyddfa Gyflwyno ar 31 Mai 2023.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

6 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Arferion cyfrifyddu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Dechreuodd yr eitem am 16.07

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8282 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn credu y dylid cyhoeddi adroddiad fforensig Ernst & Young o faterion cyfrifeg ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn llawn ac y dylai fod yn y parth cyhoeddus.
2. Yn galw ar Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i gyhoeddi adroddiad Ernst & Young.
3. Yn gofyn, o ystyried canfyddiadau Ernst & Young, fod adolygiad ehangach ac annibynnol yn cael ei ystyried i roi sicrwydd:
 - a) nad yw'r arferion a nodwyd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn digwydd mewn sefydliadau GIG eraill yng Nghymru; a
 - b) nad oedd arferion tebyg wedi effeithio ar flynyddoedd ariannol cyn y rhai a adolygwyd gan Ernst & Young

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	0	25	49

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y cynnig. Felly, gwrthodwyd y cynnig.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu popeth a rhoi yn ei le:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod y diddordeb sylweddol yn adroddiad fforensig Ernst & Young o faterion cyfrifyddu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac yn nodi galwadau i'w gyhoeddi.

2. Yn nodi bod Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn adroddiad Ernst & Young yn unol â gweithdrefnau a pholisïau presennol a'i fod yn ceisio cyngor cyfreithiol ynglŷn â'i gyhoeddi.

3. Yn nodi rôl Archwilio Cymru yn rhoi sicrwydd ar reoli arian cyhoeddus a bwriad Llywodraeth Cymru i gynnal ymarfer dysgu gwersi a rhannu'r canfyddiadau ymysg sefydliadau'r GIG.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	0	25	49

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd y gwelliant.

Gan fod y Senedd wedi gwrthod y cynnig heb ei ddiwygio, ac wedi gwrthod y gwelliant i'r cynnig, gwrthodwyd y cynnig.

7 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Cynefinoedd carbon glas

Dechreuodd yr eitem am 16.36

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8283 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod bod moroedd Cymru yn cynnwys morwellt, morfeydd heli, a chynefinoedd carbon glas gwymon, sy'n cwmpasu mwy na 99km² o rwydwaith ardaloedd morol gwarchoddedig Cymru.

2. Yn nodi bod carbon eisoes yn cael ei storio yng ngwaddodion morol Cymru.

3. Yn gresynu at y ffaith bod hyd at 92 y cant o forwellt y DU wedi diflannu yn ystod y ganrif ddiwethaf, fel yr amlygwyd yn Adroddiad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Seilwaith ar bolisiau morol Llywodraeth Cymru.

4. Yn cydnabod bod galluedd storio carbon y cefnfor yn hanfodol wrth gyrraedd y targed o ddod yn sero-net erbyn 2050.

5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) creu cynllun adfer carbon glas cenedlaethol i Gymru, wedi'i gynllunio i gynnal a gwella ein cynefinoedd carbon glas morol amhrisiadwy;

b) adeiladu ar lwyddiant Prosiect Seagrass, cydweithrediad rhwng Sky Ocean Rescue, WWF a Phrifysgol Abertawe, sy'n anelu at adfer 20,000m² o forwellt, drwy blannu dros 750,000 o hadau ym Mae Dale yn Sir Benfro; ac

c) datblygu cynllun datblygu morol cenedlaethol Cymru sy'n dangos yn glir lle y gellir cynnal prosiectau carbon glas.

[Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith: Adroddiad ar bolisiau morol Llywodraeth Cymru](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	0	25	49

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y cynnig. Felly, gwrthodwyd y cynnig.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu popeth ar ôl pwynt 3 a rhoi yn ei le:

Yn credu y dylid manteisio ar bob cyfle ddaw i ehangu dalfa garbon Cymru, megis carbon glas, er mwyn cyflymu'n taith at sero net yn hytrach nag osgoi gweithredu.

Yn galw ar Lywodraeth y DU i ddatganoli Ystâd y Goron fel bod mwy o benderfyniadau sy'n effeithio ar garbon glas yn cael eu gwneud yng Nghymru.

Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) sicrhau adferiad carbon glas cenedlaethol trwy ariannu gwaith cynnal a gwella morwellt, morfeydd heli a chynefinoedd arfordirol eraill sy'n gyfoethog o ran eu natur a'u carbon;

b) adeiladu ar lwyddiant yr holl brosiectau ledled Cymru sy'n adfer cynefinoedd morol, gan gynnwys gwaith llwyddiannus y Prosiect Morwellt yn Dale a phrosiect Ocean Rescue Seagrass o dan arweiniad Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, gafodd ei ariannu'n ddiweddar i dargedu gwaith adfer oddi ar arfordir Llŷn; a

c) mynd i'r afael â chynllunio morol mewn ffordd ofodol gan sicrhau bod prosiectau carbon glas yn cael eu lleoli i sicrhau'r manteision mwyaf i natur tra'n caniatáu gweithgareddau morol pwysig eraill gan gynnwys pysgota, mordwyo ac ynni.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
24	0	25	49

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd y gwelliant.

Gan fod y Senedd wedi gwrthod y cynnig heb ei ddiwygio, ac wedi gwrthod y gwelliant i'r cynnig, gwrthodwyd y cynnig.

8 Dadl Plaid Cymru – Datganoli adnoddau dŵr yn llawn

Dechreuodd yr eitem am 17.00

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8279 [Sian Gwenllian \(Arfon\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn credu:

- a) y dylai Cymru gael rheolaeth lawn dros ei hadnoddau dŵr, gan gynnwys y gallu i reoleiddio trosglwyddo dŵr y tu hwnt i'w ffiniau;
- b) y byddai datganoli pwerau dros ddŵr ymhellach hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i fynd i'r afael â'r broblem o ollyngiadau carthion i afonydd a moroedd Cymru mewn modd mwy effeithlon; ac
- c) bod preifateiddio dŵr yn fodel aflwyddiannus sydd wedi arwain at filiau cynyddol a dirywiad trychinebus yn ansawdd dŵr Cymru.

2. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

- a) gofyn yn ffurfiol am gychwyn adran 48(1) o Ddeddf Cymru 2017, a fyddai'n alinio cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd dros ddŵr yn llawn â ffin ddaearyddol Cymru;
- b) gofyn yn ffurfiol am ragor o bwerau dros drwyddedu ymgymmerwyr carthion yng Nghymru; ac
- c) cyflwyno deddfwriaeth o fewn tymor presennol y Senedd i osod cynlluniau draenio a rheoli dŵr gwastraff cwmnïau dŵr yng Nghymru ar sail statudol.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
11	0	37	48

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Dileu popeth a rhoi yn ei le:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi bod cyfrifoldeb dros reoli llygredd wedi'i ddatganoli i Gymru.

2. Yn gresynu at y ffaith bod 25 y cant o'r oriau a gofnodwyd o ollyngiadau carthion yng Nghymru a Lloegr yn 2022 wedi mynd i ddyfrffyrdd Cymru.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) diweddarau'r cynllun gweithredu i fynd i'r afael â gollyngiadau carthion i afonydd, llynnoedd a moroedd Cymru;

b) cyhoeddi adroddiad tasglu Llywodraeth Cymru ar orlifiadau stormydd; ac

c) gweithredu targedau statudol i gwmnïau dŵr wella gorlifiadau stormydd.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
13	0	35	48

Gwrthodwyd gwelliant 1.

Gwelliant 2 [Lesley Griffiths \(Wreccsam\)](#)

Ychwanegu is-bwyntiau newydd ar ddiwedd bwynt 2:

defnyddio ei phwerau i'w gwneud yn ofynnol bod pob buddsoddiad strategol mewn seilwaith dŵr sy'n effeithio ar Gymru, gan gynnwys trosglwyddiadau, yn dod â budd i gymunedau ac amgylchedd naturiol Cymru.

gweithio gyda phartneriaid i ddiogelu dyfodol adnoddau dŵr Cymru trwy fynd i'r afael â phob gwasgfa ar yr adnoddau hynny, sef o ddŵr gwastraff, dŵr ffo trefol, camgysylltiadau, llygredd gwledig gwasgaredig, newidiadau ffisegol, hen lofeydd a rhywogaethau goresgynnol.

neilltuo cyllid ychwanegol i'r Byrddau Rheoli Maethynnau i brysuru'u gwaith o ddiogelu adnoddau dŵr.

neilltuo cyllid ychwanegol ar gyfer grantiau cyfalaf i ffermwyr iddynt allu gwella seilwaith sy'n diogelu adnoddau dŵr

cynyddu'r defnydd o ddata gwyddoniaeth y dinesydd er mwyn i ni allu deall yn well y gwasgfeydd ar adnoddau dŵr.

datblygu dulliau ar lefel dalgylch gyfan ar gyfer cydsynio a gwelliannau strategol wrth reoli adnoddau dŵr cenedlaethol.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
35	0	13	48

Derbyniwyd gwelliant 2.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

NDM8279 [Sian Gwenllian \(Arfon\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn credu:

a) y dylai Cymru gael rheolaeth lawn dros ei hadnoddau dŵr, gan gynnwys y gallu i reoleiddio trosglwyddo dŵr y tu hwnt i'w ffiniau;

b) y byddai datganoli pwerau dros ddŵr ymhellach hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i fynd i'r afael â'r broblem o ollyngiadau carthion i afonydd a moroedd Cymru mewn modd mwy effeithlon; ac

c) bod preifateiddio dŵr yn fodel aflwyddiannus sydd wedi arwain at filiau cynyddol a dirywiad trychinebus yn ansawdd dŵr Cymru.

2. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) gofyn yn ffurfiol am gychwyn adran 48(1) o Ddeddf Cymru 2017, a fyddai'n alinio cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd dros ddŵr yn llawn â ffin ddaearyddol Cymru;

b) gofyn yn ffurfiol am ragor o bwerau dros drwyddedu ymgymrwyr carthion yng Nghymru; ac

c) cyflwyno deddfwriaeth o fewn tymor presennol y Senedd i osod cynlluniau draenio a rheoli dŵr gwastraff cwmnïau dŵr yng Nghymru ar sail statudol.

d) defnyddio ei phwerau i'w gwneud yn ofynnol bod pob buddsoddiad strategol mewn seilwaith dŵr sy'n effeithio ar Gymru, gan gynnwys trosglwyddiadau, yn dod â budd i gymunedau ac amgylchedd naturiol Cymru.

e) gweithio gyda phartneriaid i ddiogelu dyfodol adnoddau dŵr Cymru trwy fynd i'r afael â phob gwasgfa ar yr adnoddau hynny, sef o ddŵr gwastraff, dŵr ffo trefol, camgysylltiadau, llygredd gwledig gwasgaredig, newidiadau ffisegol, hen lofeydd a rhywogaethau goresgynnol.

f) neilltuo cyllid ychwanegol i'r Byrddau Rheoli Maethynnau i brysuru'u gwaith o ddiogelu adnoddau dŵr.

g) neilltuo cyllid ychwanegol ar gyfer grantiau cyfalaf i ffermwyr iddynt allu gwella seilwaith sy'n diogelu adnoddau dŵr

h) cynyddu'r defnydd o ddata gwyddoniaeth y dinesydd er mwyn i ni allu deall yn well y gwasgfeydd ar adnoddau dŵr.

i) datblygu dulliau ar lefel dalgylch gyfan ar gyfer cydsynio a gwelliannau strategol wrth reoli adnoddau dŵr cenedlaethol.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
35	0	13	48

Derbyniwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

9 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 17.55

10 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 18.01

NDM8278 [Buffy Williams \(Rhondda\)](#)

Cymorth i fenywod yng Nghymru sy'n dioddef o anhwylder dysfforig cyn mislif

Daeth y cyfarfod i ben am 18.23

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 13 Mehefin 2023